

๓. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมาฝากครรภ์ครั้งแรกช้ากว่า ๑๒ สัปดาห์ ของหญิงตั้งครรภ์
ตำบลโพนข่า อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
นางบุหลัน สุขเกษม รพ.สต.กุดไฉ้ ต.โพนข่า อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ

บทนำและวัตถุประสงค์

การฝากครรภ์ครั้งแรกช้ากว่า ๑๒ สัปดาห์ ของหญิงตั้งครรภ์ ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ ส่งผลให้เกิดภาวะเสี่ยงอันตรายทั้งแม่และลูก จากผลการดำเนินงานบริการอนามัยแม่และเด็กของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกุดไฉ้ ตำบลโพนข่า ปี ๒๕๕๒-๒๕๕๔ พบว่าอัตราการฝากครรภ์ครั้งแรกอายุครรภ์น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑๒ สัปดาห์ เท่ากับร้อยละ ๔๒.๑๕, ๔๓.๖๕ และ ๔๕.๔๕ ตามลำดับ ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด

วิธีการศึกษา

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมาฝากครรภ์ครั้งแรกช้ากว่า ๑๒ สัปดาห์ของหญิงตั้งครรภ์ในเขตตำบลโพนข่า เพื่อศึกษาอัตราการฝากครรภ์ครั้งแรกช้ากว่า ๑๒ สัปดาห์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครั้งแรกช้ากว่า ๑๒ สัปดาห์ของหญิงตั้งครรภ์

วิธีการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างคือ หญิงตั้งครรภ์ทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลโพนข่า อ. เมือง จ. ศรีสะเกษ และฝากครรภ์ที่สถานบริการของรัฐหรือเอกชน ระหว่าง เดือน มกราคม ๒๕๕๔ – เดือน ธันวาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๖๕ ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูล ๓ ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป แบบวัดความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการมารับบริการฝากครรภ์ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และทดสอบความเชื่อมั่นโดยวิธีอัลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ ๐.๖๑ และ ๐.๗๖ ตามลำดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และสถิติวิเคราะห์ ได้แก่ Chi-square test

ผลการศึกษา

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอัตราการฝากครรภ์ครั้งแรกช้ากว่า ๑๒ สัปดาห์ ร้อยละ ๕๓.๘ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าระดับการศึกษา และลำดับที่ของการตั้งครรภ์ มีความสัมพันธ์กับการฝากครรภ์ครั้งแรกช้ากว่า ๑๒ สัปดาห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้ สิทธิการรักษา และสถานที่ฝากครรภ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมาฝากครรภ์ครั้งแรกช้ากว่า ๑๒ สัปดาห์ ของหญิงตั้งครรภ์

สรุป

กลุ่มตัวอย่างมีอัตราการฝากครรภ์ครั้งแรกช้ากว่า ๑๒ สัปดาห์ ร้อยละ ๕๓.๘ หญิงตั้งครรภ์ครั้งแรกและหญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและต่ำกว่า มีการมาฝากครรภ์ครั้งแรกช้ากว่า ๑๒ สัปดาห์ มากกว่า หญิงตั้งครรภ์ครรภ์ที่สองขึ้นไปและหญิงตั้งครรภ์ ที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้หญิงตั้งครรภ์ทุกคนมาฝากครรภ์ทันทีที่รู้ว่าตั้งครรภ์และฝากครรภ์ครั้งแรกก่อนอายุครรภ์ ๑๒ สัปดาห์ ในส่วนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควรมีการพัฒนาคลินิกฝากครรภ์ให้มีคุณภาพ มีการสร้างเครือข่ายหรือแกนนำในชุมชนและโรงเรียนเพื่อค้นหาหญิงตั้งครรภ์รายใหม่และให้ความรู้เรื่องการฝากครรภ์ที่ถูกต้อง โดยเฉพาะในหญิงตั้งครรภ์ ครรภ์แรกและหญิงตั้งครรภ์ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา